

- у пізнанні і поясненні дійсності;
- у процесі освоєння техніки і технологій;
- у взаєминах людей, у етичних нормах, у оцінці власних учинків;
- у практичному житті у процесі виконання соціальних ролей громадянина, члена родини, покупця, клієнта, глядача, виборця;
- у правових нормах і адміністративних структурах, у споживчих і естетичних оцінках;
- у виборі професії й оцінці своєї готовності до навчання в професійному навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринку праці;
- у вирішенні власних проблем: життєвого самовизначення, вибору стилю і способу життя, способів розв'язання конфліктів.

Висновки... Таким чином, враховуючи усе викладене вище, можна стверджувати, що реалізація компетентнісного підходу у вищій професійній освіті буде сприяти досягненню його основної мети - підготовці кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, що вільно володіє професійними знаннями та вміннями і орієнтованого в суміжних областях діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного росту, соціальної і професійної мобільності.

Список використаних джерел та літератури:

1. Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні : Указ Президента України від 12.09.1995 р. № 832/95 // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 1997. – № 1. – С. 7–11.
2. Коваль Т. І. Вимоги до особистісно орієнтованої професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів / Т. І. Коваль // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. – К. : ЕКМО, 2004. – Вип. 1. – С. 51–66.
3. Розбудова менеджмент-освіти в Україні. Програма дій // Консорціум із удосконалення менеджменту освіти в Україні. – К., 2001. – 110 с.
4. Эльконин Д. Б. Психология игры / Д. Б. Эльконин. – М. : Педагогика, 1978. – 304 с.

Анотація

О.С.Федорчук

Модернізація вищого професійного образования на основани компетентностного подхода

Определены перспективы модернизации высшего профессионального образования, подготовки специалистов к деятельности в информационном обществе на основани компетентностного подхода.

Ключевые слова: компетентно-ориентированное образование, информатизация общества, компетентность, компетенция.

Summary

O.S.Fedorchuk

Modernization of Higher Professional Education on the Basis of Competence Approach

The prospects of modernization of higher professional education, preparation of specialists to the work in the information society on the basis of competence approach are determined.

Key words: competence-oriented education, informatization of society, awareness, competence.

Дата надходження статті:

„4” грудня 2009 р.

УДК 37.036.001.76 (045)

Г.Я.ФЕДУХ,

старший викладач

(м.Хмельницький)

Інноваційні підходи до формування творчої особистості

У статті розглянуто науково-методичні та практичні підходи до формування творчої особистості майбутнього організатора роботи з учнівськими об'єднаннями сучасного загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: творчість, творча особистість, колективна творча діяльність, педагогічна майстерність.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Глобалізація процесів соціального розвитку та технологічний інформаційний характер сучасної цивілізації зумовлюють необхідність у розвитку людини, здатної творчо розв'язувати безліч різноманітних нагальних проблем.

Потреба сучасного суспільства у всебічній творчій активності людини вимагає виховання діяльної, духовно багатой особистості. Суспільству потрібні люди освічені, виховані, які можуть конструктивно працювати в сучасних динамічних умовах життя.

Пріоритети сучасного соціально-економічного розвитку суспільства підвищують вимоги до освіти, яка виступає головним чинником у відтворенні та зростанні інтелектуального, духовного та економічного потенціалу суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Методологічні основи понять „творчість”, „творчий потенціал” особистості у філософському аспекті розглядали в своїх працях А.Бергсон, О.Лобова, Б.Тушева, Т.Скорик.

З точки зору психології особливості творчої особистості та механізми творчих процесів розкриваються в працях Б.Ананьєва, В. Андрєєва, Д.Богоявленської, І.Воронюк, Ю.Власенко, І.Манюхи, К.Тейлора.

Педагогічні аспекти проблеми формування творчої особистості в різних видах діяльності розглядаються як формування здібностей (Д.Ельконін, П.Кравчук, В.Лисовська, В.Лихвар, Л.Печко, Н.Ю.Посталюк, В.Роменець, С.Сисоєва, Б.Теплов). С.Гончаренко розглядає процес творчості як діяльність людини, що спрямована на створення якісно нових технологій духовних чи матеріальних цінностей за рахунок використання творчого потенціалу особистості [1].

Формулювання цілей статті... Метою статті є визначення та розкриття науково-методичних і практичних підходів до формування творчої особистості організатора роботи з учнівськими об'єднаннями сучасного загальноосвітнього навчального закладу.

Виклад основного матеріалу... У Національній доктрині розвитку освіти в Україні серед стратегічних завдань розбудови національної системи освіти і науки, яку на сучасному етапі має вирішувати школа, визначені такі: підготувати до життя людину, здатну визначити власну роль у суспільному житті, а також задовольнити власні професійні інтереси [4].

Розв'язання цих завдань передусім залежить від професіоналізму педагога, від його бажання змінюватися й удосконалюватися відповідно до вимог часу. Ми погоджуємося з думкою Н.Василенко, Л.Литвиненко, що вищий навчальний заклад має готувати таких учителів та вихователів, які б, маючи науково-теоретичні знання з різних галузей наук, володіючи найновішими методиками викладання, могли б з перших днів самостійної роботи захопити дітей своєю неординарністю, творчістю, обізнаністю, життєрадісністю, а також чуйним ставленням, доброзичливістю до навколишнього світу [3].

Від рівня компетентності педагога, його педагогічної майстерності та здатності до професійного розвитку безпосередньо залежить підвищення якості позаурочної виховної роботи та її результативність. Сучасне суспільство вимагає виховання підростаючого покоління, яке прагне до саморозвитку, самореалізації, здатного самостійно орієнтуватися в світі, який є більш невизначеним і непередбаченим, ніж це було раніше. За таких умов постає потреба в педагогах нового типу. Сьогодні справжнього педагога характеризує постійний пошук оптимальних дидактичних, виховних, методичних та інших педагогічних рішень. Л.Савчук підкреслює, що творчість педагога, особливо організатора роботи з учнівськими об'єднаннями, проявляється також в ефективному застосуванні набутого педагогічного досвіду в нових умовах, у вдосконаленні, раціоналізації, модернізації відомого відповідно до нових завдань, в гнучкості при виконанні запланованого в непередбачених ситуаціях; вдалій імпровізації як на основі точного знання і компетентного розрахунку, так і високорозвиненої інтуїції; в умінні фантазувати, бачити близьку й далеку перспективи в роботі [5].

Підготовка такого педагога можлива за умови виховання творчої особистості в стінах вищого навчального закладу, розвитку його активності, здатності ухвалювати рішення і нести відповідальність за зроблений вибір і власні дії, за умови навчання майбутнього педагога творчо працювати. Саме творча праця є найефективнішою, а тому педагогічна творчість стає ефективним засобом формування особистості юного громадянина України. Тож школі сьогодні, як ніколи, потрібен творчий педагог, а Україні – творчі особистості.

В Інструктивно-методичному листі Міністерства Освіти і науки України зазначено, що організатор роботи з учнівськими об'єднаннями здійснює зв'язок, взаємодію педагогічного колективу з дитячими та юнацькими об'єднаннями в школі, сприяє розвитку у школярів самодіяльності, творчості, навичок самоврядування, утвердженню в дитячих колективах принципів демократії, гуманізму, пріоритетності загальнолюдських цінностей [2].

Головною метою позаурочної виховної діяльності організатора роботи з учнівськими об'єднаннями в сучасній школі Т.І.Шевченко виділяє – допомогу дитині знайти себе в житті, відчутти свою необхідність, навчити працювати, реалізовувати всі свої позитивні якості, формувати національну свідомість, морально-етичні норми поведінки [7]. Стан духовності суспільства в Україні сьогодні викликає занепокоєння. Безвідповідальність, соціальна апатія, моральне банкруство, зневага до законів становлять, на жаль, глобальну соціальну проблему. Культивуються матеріальні потреби, знецінюються одвічне: любов, сім'я, культурні цінності. Як наслідок – криза моральності. Саме тому актуальним при підготовці майбутніх організаторів роботи з учнівськими об'єднаннями є використання форм і методів навчання, що підвищують активність, самостійність, творчість студентів, впровадження сучасних педагогічних технологій формування високопрофесійного вихователя.

Професійна компетентність організатора роботи з учнівськими об'єднаннями визначається як базовими знаннями та вміннями, так і ціннісними орієнтирами, мотивами його діяльності, стилем стосунків з людьми, педагогічною культурою, здатною до розвитку свого творчого потенціалу. Сьогодні вимагає від педагога-організатора глибоких теоретичних знань, вмінь і навичок з фахових дисциплін, а

також здатності адаптуватися до умов життєдіяльності навчального закладу та суспільства, які увесь час змінюються. Організатор роботи з учнівськими об'єднаннями постійно має вивчати нові форми і методи виховної роботи, творчо використовувати їх у своїй повсякденній діяльності. Тому виникає необхідність коригувати підготовку організаторів роботи з учнівськими об'єднаннями, спрямування їх на пошук нової інформації, нових знань, практичних умінь і навичок зі своєї спеціальності [2].

Майбутній організатор роботи з учнівськими об'єднаннями має бути сьогодні активним учасником навчально-виховного процесу. Ця активність формується на практичних заняттях, семінарах-практикумах, під час проведення ділових ігор, розв'язання педагогічних ситуацій під час вивчення фахових дисциплін „Педагогічні основи роботи з учнівськими об'єднаннями”, „Методика гурткової і клубної роботи”, „Історії дитячого та юнацького руху”. Так, під час проведення ділової гри „Батьківські збори на тему „Роль гуртків у формуванні особистості школяра” студенти вчать вирішувати проблеми зайнятості дітей в позаурочний час та залучення батьків до організації гурткової роботи в школі, набувають практичних вмінь і навичок роботи з батьками гуртківців, отримують знання щодо різноманітності форм роботи з гуртківцями та їх батьками тощо.

Сьогодні як в Україні, так і за кордоном, педагогіка масово працює над апробацією інтерактивних методів навчання. Не є виключенням і наш навчальний заклад. Зокрема, на заняттях з фахових методик інтерактивне навчання, а це перш за все діалогічне навчання, допомагає викладачам вчити студентів ефективній роботі в колективі та в творчих групах. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблем на основі аналізу відповідної навчальної ситуації. Ми успішно застосовуємо найвідоміші на сучасному етапі технології: „коло ідей”, „мікрофон”, „дискусія”, „мозкова атака”, „ділова гра” та інші. Так, вивчаючи тему „Планування виховної роботи”, практикуємо вправу „мікрофон”. Передаючи символічний „мікрофон”, студенти пропонують різноманітні пункти до плану, не обговорюючи виступів інших і не перебиваючи один одного. Група „методистів” опрацьовує пропозиції виступаючих, групує їх за певними критеріями і, як підсумок, пропонує орієнтовний план роботи на певний період (місяць, чверть). Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки над іншою. Під час такого навчання студенти вчать бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, творчо підходити до розв'язання різноманітних проблем, приймати обґрунтовані рішення. Для ефективного застосування інтерактивних технологій, зокрема, для того, щоб охопити весь необхідний обсяг матеріалу й глибоко його вивчити, старанно плануємо свою роботу: даємо студентам завдання для попередньої підготовки – ознайомитись з досвідом вчителів-практиків, продумати план проведення того чи іншого фрагменту позакласного заходу, виконати самостійні підготовчі завдання тощо. Інтерактивні методи допомагають нам сформулювати кілька цікавих правил, які впроваджуються на практичних та семінарських заняттях: „Кожна думка важлива”, „Обговорюємо сказане, а не автора”, „Умій погодитись і не погодитись”, „Наводь тільки обґрунтовані докази” та інші.

Цікавою формою озброєння студентів вміннями і навичками є робота в творчих групах. Так, при вивченні розділу „Колективна творча діяльність” творчі групи розробляють плани, проекти, сценарії; обговорюють процес підготовки і проведення свят та виховних заходів, демонструють фрагменти різноманітних колективних творчих справ. Зокрема, на практичних заняттях з предмета „Педагогічні основи роботи з учнівськими об'єднаннями” студенти, розробляючи план-сценарій пізнавальної справи-огляду „Вечора-подорожі”, обмінюються своїми знаннями, досвідом, пропозиціями, думками про важливі проблеми життя. Студенти, відповідно до своїх обов'язків у діловій чи рольовій грі, стають учасниками чи організаторами мандрівок, виступають у ролі ведучих або „радників”, просто мандрівників. Вечір-подорож – чудовий засіб об'єднання педагогів і дітей у спільній творчій справі, органічного поєднання розумового, морального та естетичного виховання, самоосвіти старших і молодших – допомагає майбутнім організаторам роботи з учнівськими об'єднаннями набувати практичних умінь і навичок, досвіду організації позаурочної виховної роботи.

Ефективними в процесі навчання є формування вмінь у майбутніх педагогів-організаторів працювати з періодичною пресою. На практичних заняттях студенти знайомляться з кращим досвідом, зокрема, виховними системами школи і класу, органами самоврядування в навчальних закладах України, вчать добирати матеріали для складання виховних проектів, конспектів занять гуртків та клубів. Як підсумок вивчення кожного предмета студенти оформляють методичні папки (так звані „портфоліо”), в яких збирають свої творчі та практичні роботи, ігри, цікаві завдання, загадки, складають картотеки сценаріїв, які зможуть використати в майбутньому, працюючи з дітьми.

Впровадження в навчальний процес академії кредитно-модульної системи навчання вимагає раціональної організації самостійної роботи студентів. З цією метою розробляємо поради щодо ознайомлення з досвідом кращих педагогів-організаторів, вивчення нормативних документів дитячо-юнацьких організацій та об'єднань, розробки планів-сценаріїв виховних заходів тощо. Самостійна робота студентів включає складання пам'яток, методичних порад щодо проведення виховних справ, розробку положень про конкурси, турніри, інтелектуальні ігри, змагання тощо.

У прагненні України до європейської та світової інтеграції виникає необхідність модернізації освітньої галузі з використанням найкращих вітчизняних і світових стандартів. Зміни в школі починаються зі змін особистості педагога, а саме – із самопізнання до його перетворення і розвитку. Виховати творчу, соціально адаптовану до життя, здатну до самовдосконалення, самореалізації особистість може тільки педагог з високим рівнем професіоналізму.

Гуманістичні принципи організатора роботи з учнівськими об'єднаннями, його професійна компетентність, готовність до пошуку нового і здатність до організації підвищення своєї самоосвіти – запорука формування соціально гармонійної особистості школяра. Тільки такий педагог, на думку Б.Тевліна, може виховати гармонійно орієнтовану особистість, яка буде гуманною, патріотичною, працездатною, толерантною, завжди прагнучим до співробітництва та швидко пристосовуватиметься до інноваційного суспільства [6].

Висновки... Важливим показником педагогічної діяльності є її ефективність, яка визначається, насамперед, якістю підготовки педагогічних кадрів. Сучасний період соціально-економічного розвитку суспільства докорінно змінив вимоги до рівня виховання підростаючого покоління, яке вступає у самостійне життя. Тому одне з першочергових і невідкладних завдань, яке стоїть сьогодні перед науково-педагогічним колективом навчального закладу, – формування духовно розвиненої творчої особистості майбутнього вчителя, майбутнього організатора роботи з учнівськими об'єднаннями. Виходячи з цього, подальшої уваги потребують дослідження проблеми: формування творчої особистості майбутнього організатора роботи з учнівськими об'єднаннями в процесі педагогічної практики.

Список використаних джерел та літератури:

1. Барабоха Д. Формування творчого потенціалу вчителя / Д. Барабоха // Рідна школа. – 2006. – №1. – С.31-33.
2. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 1992. – №23. – С.16-18.
3. Литвиненко Н. Виховуємо майбутнього вчителя / Н. Литвиненко, В. Василенко // Початкова школа. – 1998. – №6. – С.56-58.
4. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – №26. – С.2-4.
5. Савчук Л. Формуємо творчу особистість / Л. Савчук // Сучасна школа України. – 2009. – №3. – С.76-80.
6. Тевлін Б. Готуємо майбутніх учителів / Б. Тевлін // Сільська школа України. – 2005. – №12. – С.3-5.
7. Шевченко Т. І. Модель виховної системи класу „Серце в долонях” / Т. І. Шевченко // Класному керівнику усе для роботи. – 2009. – №10. – С.10-14.

Анотація

Г.Я.Федух

Иновационные подходы к формированию творческой личности

В статье рассмотрены научно-методические и практические подходы к формированию творческой личности будущего организатора работы с ученическими объединениями современного общеобразовательного учебного заведения.

Ключевые слова: творчество, творческая личность, коллективная творческая деятельность, педагогическое мастерство.

Summary

G.Ya.Fedukh

Innovational Approaches to Creative Personality Forming

Scientific-methodical and practical approaches to the forming of creative personality of the future organizer of work with the associations of students of modern general educational establishment are studied in the article.

Key words: creativity, creative personality, collective creative activity, pedagogical mastery.

Дата надходження статті:

„03” листопада 2009 р.

УДК 371.134 : 78.071.2 (045)

С.М.ЦАРУК,

здобувач

(м.Хмельницький)

Десять заповідей співака Олександра Мишуги

У статті розглянуто основні положення вокальної школи видатного співака та педагога Олександра Мишуги на прикладі його „Десяти заповідей співака”.

Ключові слова: мистецтво володіння голосом, вокальна підготовка майбутнього вчителя музики, фундаментальні принципи вокальної школи Олександра Мишуги.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Перед середніми та вищими педагогічними навчальними закладами гостро постає проблема виховання кваліфікованих вчителів музики. Специфіка професійної діяльності вчителя музики передбачає наявність у нього розвинених навичок володіння власним голосом, розуміння тонкощів процесу звуковидобування і звукоутворення.

Процес підготовки майбутнього фахівця неможливо уявити без використання досвіду кращих педагогів-вокалістів. Відомий оперний співак Олександр Мишуга зарекомендував себе як талановитий педагог не лише на Україні, але і далеко за її межами. У своїй педагогічній діяльності Олександр